

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.028 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження Віталії Олегівні Гарматюк ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – «Теоретико-прикладні аспекти здійснення правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів».

«17» лютого 2023 року.

ГАРМАТЮК Віталія Олегівна, 1992 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 2019 році з відзнакою закінчила Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за спеціальністю «Право», спеціалізацією «Антикорупційна діяльність» кваліфікація – магістр.

З 2018 року провідний спеціаліст відділу з питань запобігання та виявлення корупції ГУ ДПС у Хмельницькій області.

Аспірантка Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Наукова керівниця – **ХМЕЛЕВСЬКА Наталя Володимирівна**, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувачка має 11 наукових публікацій, зокрема: шість статей, опублікованих у вітчизняних виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, п'ять виступів та доповідей на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях:

1. Гарматюк В.О., Хмелевська Н.В. Міжнародні стандарти забезпечення здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2020. Вип. 3 (91). С. 150-159. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1021/916.pdf>.

2. Гарматюк В.О., Хмелевська Н.В. Окремі аспекти застосування практики Європейського суду з прав людини під час здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2020. Вип. 2 (90). С. 118-128. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/950/859.pdf>.

3. Гарматюк В.О. Особливості підсудності та завдань як окремих ознак правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. *ПРАВО.UA*. № 3. 2021. С. 201-205. URL: http://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2021-3/Pravo_ua_2021_3_201.pdf

4. Гарматюк В.О. Особливості правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія Право. 2022. Випуск 72, частина 2. С. 130-137. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/10/23-1.pdf> (DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.72.54>).

5. Гарматюк В.О. Передумови виникнення корупції в історичному аспекті. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 10/1. С. 9-12. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/945>

(DOI [https://doi.org/10.37634/efp.2022.10\(1\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2022.10(1).2)).

6. Гарматюк В.О. Теоретично-правові аспекти протидії корупції в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. №4. 2022. С. 17-22. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/4.pdf>

(DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.2>).

7. Гарматюк В.О. Аналіз основних проблем у сфері запобігання та виявлення корупції у державних органах, шляхи їх подолання. *Актуальні проблеми запобігання корупції*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 14 квітня 2021). м. Харків: НЮВ ім. Ярослава Мудрого. 2021. С. 96-98.

8. Гарматюк В.О. Бюро економічної безпеки України як уповноважений суб'єкт у сфері протидії економічним злочинам. *A new task of legal science in Ukraine and in the countries of the European union*: матеріали наук.-практ. конф. (Romania, Arad, december 17-18, 2020): Romania, Arad, Vasile Goldish Western University, Arad Faculty of Law. 2020. С. 29-32.

9. Гарматюк В.О. Діджиталізація у судовій системі. *Діджиталізація та права людини*: матеріали Міжн. наук.-практ. інтерн. конф. (м. Хмельницький, 30 березня 2021): м. Хмельницький, ХУУП. 2020. С. 84-86.

10. Гарматюк В.О. Засади кримінального провадження щодо корупційних злочинів. *Засади функціонування кримінальної юстиції*: матеріали Всеукр. заочної наук.-практ. інтерн. конф. (м. Хмельницький, 15 травня 2020): м. Хмельницький, ХУУП. 2020. С. 40-45.

11. Гарматюк В.О. Морально-етичні засади тактики слідчих дій в кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. *Актуальні проблеми юридичної науки*: матеріали Міжн. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 23 жовтня 2020): м. Хмельницький, ХУУП. 2020. С. 476-478.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Рецензент – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, **Віктор Володимирович НАЛУЦИШИН**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«Так, на с. 22 дисертантка зазначає, що нормативно-правовою основою дослідження є норми Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закон України «Про Вищий антикорупційний суд», а також підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють правову відносини здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. Разом з тим, варто

також було б згадати і про норми Кримінального кодексу України, що аналізувалися в роботі.

Розглядаючи в п.1.2. поняття, завдання та особливості правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів доцільно було б запропонувати власне визначення понять «правосуддя» та «корупційний злочин» (с.52-77). Що, на наш погляд, надало б змогу дисертантці повніше розкрити дане питання дослідження.

Досліджуючи питання судового контролю слідчих суддів Вищого антикорупційного суду за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальних провадженнях здобувачка зазначає, що «викликає занепокоєння відсутність систематизації норм у кримінальному процесуальному законодавстві, які б містили перелік повноважень слідчих суддів». Разом з тим, будь-яких пропозицій з цього приводу дослідниця не висловлює (с.с. 98-99).

Потребує додаткового обґрунтування та пояснення позиція дисертантки щодо редакції ч. 2 ст. 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» шляхом включення до неї абз. 2 про те що: «На посаду судді Апеляційної Палати Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України «Про судоустрій і статус суддів», а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше семи років;
- 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше вісім років;
- 3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше вісім років;
- 4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше вісім років» (с.201)».

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Сергій Антонович КРУШИНСЬКИЙ**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Дисертантка чомусь обмежилася лише розглядом питань, пов'язаних зі здійсненням правосуддя щодо корупційних злочинів, у той час, як КК України оперує поняттям «корупційні кримінальні правопорушення». Таким чином поза межами дослідження залишилися проблеми здійснення правосуддя щодо кримінальних проступків.

2. Викликає зауваження запропоноване формулювання поняття правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів як окремого виду державницької діяльності, що здійснюється судом у встановленій КПК України формі, з судового контролю за досудовим

розслідуванням, розгляду кримінального провадження щодо корупційних злочинів та вирішення їх по суті з метою захисту прав і законних інтересів особи, суспільства та держави від корупційних злочинів.

На мій погляд, функція судового контролю є самостійною функцією, здійснюється на стадії досудового розслідування і не передбачає вирішення кримінального провадження по суті. Натомість, функція правосуддя здійснюється в судових стадіях кримінального провадження, де вирішується питання про обвинувачення: у підготовчому судовому провадженні, судовому розгляді у першій інстанції, апеляційному та касаційному розгляді та при перегляді судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами (див., наприклад, Сиза Н. П. Правосуддя як основна кримінально-процесуальна функція. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 55-61).

3. У підрозділі 1.1 авторка досліджує історичні аспекти становлення та розвитку правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. Однак увага взагалі не приділяється законодавству, яке існувало за часів перебування західноукраїнських земель під владою Польщі та Австро-Угорщини.

4. У підрозділі 2.2 здобувачці варто було приділити увагу проблемі вирішення кримінальних проваджень щодо корупційних правопорушень на підставі угод та зробити висновок про виправданість та ефективність такого правосуддя. Про актуальність цього питання свідчить те, що до ВП ВС передана справа, де порушено питання про можливість укладення угоди із застосуванням ст. 75 КК у кримінальних провадженнях, які стосуються корупційних правопорушень.

5. Дисертанткою запропоновано зміни до п. а ч. 2 ст. 13 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», відповідно до яких заходами загального характеру є заходи, спрямовані на усунення зазначеної в Рішенні системної проблеми та її першопричини, зокрема, внесення змін до чинного законодавства та практики його застосування *не пізніше, ніж після офіційного перекладу Рішення*. Видається, що таке положення неможливо втілити у життя, адже розробка законопроекту потребує чимало часу і розпочатися вона може, навряд чи раніше оприлюднення офіційного перекладу рішення ЄСПЛ».

Офіційна опонентка – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри кримінального процесу та криміналістики ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, **Діана Борисівна СЕРГЄЄВА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. На думку опонента, у першому розділі дослідження доцільно було б більш чітко визначити, які саме теоретичні та практичні питання залишилися актуальними та не вирішеними на доктринальному рівні, а які вже були вирішені з урахуванням стану активного реформування суспільних відносин у сфері здійснення правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів.

2. Досліджуючи поняття, завдання та особливості правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів (п. 1.2.), доцільно було б запропонувати власне визначення понять «правосуддя» та «корупційний злочин». Це, на наш погляд, надало б змогу дисертантці повніше розкрити дане питання дослідження.

3. У дисертації запропоновано систему принципів судочинства у ВАКС як суду I інстанції та розкрито їх зміст. Підтримуючи позицію авторки, необхідно наголосити, що практичне використання наголошених принципів пов'язане з тлумаченням їх змісту і вимагає деталізації та викладення в якості окремих правових норм, які на жаль у тексті роботи не наводяться, а зміст принципів носить лише описовий характер».

Офіційна опонентка – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри права Хмельницького національного університету **Олександр Олегович ПУНДА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Одним із результатів дисертаційного дослідження зазначено виконання завдання щодо розробки концепції щодо визначення завдання правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів. У дослідженні йдеться про необхідність діяти на упередження процесуальних помилок, на що має бути спрямоване виконання завдань правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. Відповідно авторка формулює такі завдання правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів: правильний та своєчасний розгляд кримінального провадження щодо корупційних злочинів та вирішення його по суті; охорона прав та законних інтересів учасників кримінального провадження щодо корупційних злочинів; укріплення верховенства права та законності; захист особи, суспільства та держави від корупційних злочинів; запобігання та боротьба з корупційними злочинами.

Підтримуючи авторку, підкреслимо, що на жаль, цілісного вигляду вказана концепція у дослідженні відображення не знайшла. Можна було запропонувати розмістити концепцію щодо визначення завдання правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів як окремий документ у додатках дослідження.

2. У дослідженні запропоновано систему принципів судочинства у ВАКС як суду I інстанції та розкрито їх зміст. Дисертантка визначає такі принципи судочинства у ВАКС як суді I інстанції: законності; спеціалізації; незалежності; об'єктивності. Принцип законності передбачатиме неухильне дотримання норм кримінального процесуального закону ВАКС (в т.ч. ч. 6 ст. 368 КПК України). Принцип спеціалізації вказує на визначене коло кримінальних проваджень, яке вказане у Законі України «Про Вищий антикорупційний суд» як юрисдикція (підсудність) ВАКС. Принцип незалежності означає, що кримінальне провадження, яке підсудне ВАКС, буде розглянуте тим складом суду, на який відсутній жоден вплив. Принцип об'єктивності при розгляді кримінального провадження ВАКС передбачає

відсутність заангажованості будь-кого зі складу суду по відношенні до кримінального провадження.

Підтримуючи позицію авторки, необхідно наголосити, що практичне використання наголошених принципів пов'язане з тлумаченням їх змісту і вимагає деталізації та викладення в якості окремих правових норм, які на жаль у тексті роботи не наводяться, а зміст принципів носить лише описовий характер.

3. У першому розділі дослідження проведено глибокий правовий аналіз дисертаційних досліджень та інших наукових праць, присвячених проблематиці здійснення правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів у тому числі і питання кореляції наукових підходів щодо дефініції правосуддя.

Наголошено на тому, що наукове завдання щодо дослідження функціональних особливостей здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів необхідно вирішити із розкриттям таких особливостей у ВАКС.

Водночас, у дисертації було б доцільно більш чітко визначити, які саме теоретичні та практичні питання залишилися актуальними та не вирішеними на доктринальному рівні, а які вже були вирішені з урахуванням стану активного реформування суспільних відносин у сфері здійснення правосуддя у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів.

4. У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід судової практики у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів та практики ЄСПЛ» ґрунтовно досліджено судову практику у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів та застосування практики ЄСПЛ. Дисертантка наголошує, що судова практика у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів, а також практика ЄСПЛ мають суттєве значення для дослідження обраної теми, адже саме з їх допомогою можна дослідити прикладний характер застосування норм права, які регулюють правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. Як наслідок, наголошено, що застосування практики Європейського суду з прав людини під час здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів прямо передбачено ч.2 ст. 8 КПК України, а використання практики ЄСПЛ вітчизняними судами під час здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів як мотивація виправдувальних вироків не завжди пов'язана із урахуванням практики ЄСПЛ щодо провокації вчинення злочину, а також засновується на використанні доктрини «плодів отруйного дерева» та «розумного сумніву».

Наукова керівниця – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Наталя Володимирівна ХМЕЛЕВСЬКА**. Виступ позитивний без зауважень.

Голова ради – докторка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Юлія Володимирівна ЦИГАНЮК**. Виступ позитивний без зауважень.

Результати голосування:

«За» **5** членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Гарматюк Віталії Олегівні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.028



Юлія ЦИГАНЮК